

Vogelringstation De Beer

Wassenaar/Voorschoten
codenummer Vogeltrekstation 015

JAARVERSLAG 1997

Ringvergunninghouders: H.F.M. de Beer, Voorschoten
M. Verrips, Leiden
assistenten: G. Slinkert, Wassenaar
C. Boelen, Wassenaar
M. Visser, Voorschoten (automatisering)

Algemeen

De werkzaamheden van onze ringgroep vonden in 1997 plaats op dezelfde schaal als in de afgelopen jaren, dat wil zeggen met name in de weekenden en in het duingebied Berkheide. Op kleine schaal werd ook elders geringd.

In de loop van het verslagjaar kreeg Maarten Verrips een ringvergunning van het Vogeltrekstation om zelfstandig werkzaamheden te kunnen verrichten aan de vinkenbaan. Overigens deden zich in de personele bezetting binnen de groep geen wijzigingen voor.

Januari-maart.

Ook 1997 startte met strenge en langdurige vorst, die een groot deel van de vogels uit het duin verdreef. Evenals vorig jaar dook tijdens de vorstperiode een Roerdomp op aan de baan, die op 18 januari zelfs werd gevangen in een mistnet. Doordat de voorgeschreven ringmaat voor de vogel niet aanwezig was moest hij ongeringd worden losgelaten. Overigens maakte de vogel een fitte indruk, ook al duurde de vorst op dat moment al bijna een maand. Tijdens deze periode werd slechts enkele malen gevangen, waarbij een overwinterende Zwartkop en een Goudvink (8 februari), drie mannetjes Roodborsttapuit en het eerste mannetje Blauwborst (allen op 22 maart) de meest aansprekende resultaten waren.

April-juni.

April was overwegend koud en guur maar bracht toch het merendeel van onze zomervogels terug aan de baan. Minstens drie territoria van de Blauwborst werden binnen gehoorsafstand van onze hut gevestigd en ook de vangst van Sprinkhaanrietzangers wees op een goede stand. Interessante waarnemingen waren de Beflijsters op 25 april, toen ook een Rietzanger werd geringd. Het aantal hervangsten van door ons geringde Fitissen lag ver beneden het aantal dat we gewend zijn: het merendeel van de vangsten was ongeringd. Braamsluiper en Winterkoning werden in het geheel niet gevangen of zelfs maar gehoord. Grasmus, Nachtegaal en Rietgors waren wel goed vertegenwoordigd.

Bij onze speurtochten in Berkheide vonden we niet meer dan 7-8 bezette territoria van de Tapuit. Ook dit jaar werd slechts in één territorium broedsucces geconstateerd: wederom in de ingegraven bunkerpijp in de zeereep. De Roodborsttapuit werd niet systematisch geteld maar had naar onze indruk een normale bezetting. Nesten van deze soort werden dit jaar niet gevonden, hoewel op verschillende plaatsen voedseltransport werd waargenomen. Het aantal gevonden nesten was zowiezo laag: alleen van een Graspieper werd een nest kleine jongen gevonden, die een week later al waren verdwenen. Bij de vinkenbaan werd een bedelende jonge Koekoek gehoord en voedseltransport van een Sprinkhaanrietzanger gezien. Opmerkelijk was de zingende Vink die tot in juni in het dennebos werd gehoord.

Juli-september.

Pas begin juli konden jonge Torenvalken en Sperwers in het Panbos worden geringd, opnieuw

dankzij de medewerking van de heer Van Rijn. In die tijd was de vangst aan de baan al van start gegaan, die gunstig verliep met grote aantallen Fitissen en Grasmussen en ook flink wat Tjiftjaffen, die aan een opmars in het duin bezig lijken. Uit, naar de mate van ontwikkeling te oordelen, minstens twee nesten werden eerstejaars Blauwborstjes gevangen. In het geheel niet gevangen werden aanvankelijk Winterkoningen: pas half augustus kwam de eerste binnen. Bijzondere waarnemingen waren de Kruisbekken, die tot half juli dagelijks werden waargenomen in groepjes van meestal 12, doch éénmaal ook 20 stuks. Een invasie zoals in 1990 werd het helaas niet. Verder werd begin juli bijna iedere dag een Kleine Bonte Specht bij de baan gezien of gehoord en op 4 juli een juveniele Havik. Ook bijzonder was de ontdekking, begin juli, van volwassen en jonge watersalamanders in de poel bij onze baan. Met de als gewoonlijk ook aanwezige groene- en bruine kikker, gewone- en rugstreeppad kwam het aantal soorten amfibieën in de poel daarmee op vijf.

In Flevoland werd driemaal gevangen op onze vangplaats aan de Oostvaardersdijk, maar de aantallen waren, vooral door het vrijwel ontbreken van eerstejaars Kleine Karekieten, dermate laag dat we die niet vonden opwegen tegen de lange reis. Overigens hebben meer ringers een opmerkelijk laag aantal eerstejaars Kleine Karekieten geconstateerd, zo bleek op de ringersdag. Onze eigen gegevens komen hier voor wat betreft de vangsten in Flevoland redelijk mee overeen, doch niet voor de resultaten in Wassenaar, waar het aantal vangsten weliswaar geringer was maar de periode waarin gevangen werd aanmerkelijk langer:

	Wassenaar	Flevoland
1K	36	30
N1	13	39
verhouding	1 : 2,8	1 : 0,77

Het najaar bracht niet alleen grote aantallen Zwartkoppen en Heggemussen (96 alleen al in september!) maar ook drie zeldzaamheden: een Sperwergrasmus op 23 augustus (die op 31 augustus werd teruggevangen), een Roodmus op 27 september en een Grote Pieper op 30 september. Verder viel op dat Gekraagde Roodstaarten goed werden gevangen, tot in oktober toe.

Oktober-december.

Sijzen, Kleine Barmsijzen en Zwarte Mezen vormden de hoofdmoot van de vangsten in oktober: andere vinkachtigen maar ook Graspiepers mijden onze baan. Opvallend was het geringe aantal Kramsvogels en Koperwieken dat we zagen langstrekken: dit hing mogelijk samen met de slechte oogst van de duindoornbessen. Ook de Sperwer ontbrak nadrukkelijk tijdens het najaar. Opvallende waarnemingen werden niet meer gedaan en eind november was de laatste vangdag: er viel vanaf dat moment nauwelijks meer iets te vangen aan de baan.

Soortspecificatie	1997	1996	1995
pulli	25	81	134
volgroeid	1874	1667	1838
totaal	1899	1748	1972
aantal soorten	56	59	64

A. Pulli

Sperwer	5	Panbos, Katwijk
Torenvalk	4	Panbos, Katwijk
Kievit	5	Grote Polder, Zoeterwoude
Heggemus	4	Panbos, Katwijk
Pimpelmees	7	Voorschoten

B. Volgroeid

De gegeven totaalaantallen zijn inclusief het aantal pulli.

	geringd op ringplaats:		elders	totaal geringd:		
	Wassenaar	Oostvaardersdijk		1997	1996	1995
Sperwer				5	6	1
Torenvalk				4	1	5
Kievit				5	7	1
Draaihals	1			1	0	1
Groene Specht	1			1	2	1
Grote Bonte Specht	3			3	2	2
Grote Pieper	1			1	0	0
Graspieper	2			2	4	5
Winterkoning	35	1		36	39	56
Heggenus	134			134	65	119
Roodborst	87			87	97	78
Nachtegaal	24			24	15	7
Witg. Blauwborst	16	1		17	8	16
Gekraagde Roodstaart	12			12	4	5
Tapuit	1			1	0	5
Paapje	3			3	1	4
Roodborsttapuit	9			9	16	6
Merel	22			22	18	31
Kramsvogel	10			10	3	1
Zanglijster	16			16	14	7
Koperwiek	6			6	1	19
Sprinkhaanrietzanger	45			45	32	16
Rietzanger	2	7		9	3	4
Bosrietzanger	9	3		12	21	26
Kleine Karekiet	49	69		118	240	191
Sperwergrasmus	1			1	0	0
Braamsluiper	23			23	15	60
Grasmus	212			212	156	224
Tuinfluit	19	1		20	17	31
Zwartkop	146	1		147	45	135
Tjiftjaf	142	3		145	48	98
Fitis	308	8		316	166	344
Goudhaan	35			35	9	31
Vuurgoudhaan	12			12	28	7
Bonte Vliegenvanger	2			2	2	2
Baardman		10		10	22	6
Staatmees	15			15	13	20
Glanskop	3			3	5	3
Zwarte Mees	54			54	27	0
Pimpelmees	72			72	119	97
Koolmees	75			75	73	58
Boomkruiper	4			4	6	9
Spreeuw	14			14	21	4
Ringmus	14			14	13	7
Vink	2			2	31	7
Keep	1			1	10	0
Groenling	5			5	14	2
Putter	5			5	3	1
Sijs	38		1	39	66	25
Roodmus	1			1	0	0

Goudvink	2		2	0	1
Kneu	5		5	8	7
Grote Barmsijs	3		3	111	18
Kleine Barmsijs	32		32	50	6
Rietgors	33	2	35	20	30

Terugmeldingen

Onderstaand volgt een overzicht van terugmeldingen die in de loop van het verslagjaar werden ontvangen, onderverdeeld naar terugmeldingen door derden, terugvangsten van derden en eigen terugvangsten. De verklaring voor de gebruikte terminologie is als volgt:

M: mannetje

V: vrouwtje

1K: vogel in eerste kalenderjaar

N1: vogel na eerste kalenderjaar (exacte leeftijd niet te bepalen)

VG: volgroeid (exacte leeftijd niet te bepalen)

Blocq van Kuffeler: onze vaste vangplaats bij het gemaal De Blocq van Kuffeler in Flevoland

gecontroleerd: gevangen en weer losgelaten (meestal door ringer)

De aangegeven leeftijd bij het ringnummer is de leeftijd op het moment van ringen. Ringnummers waarbij geen plaatsnaam is vermeld zijn Nederlandse (Arnhem) ringen.

A Vogels door ons gerind en door derden teruggemeld

F 908.373	Sijs M 1K raamslachtoffer	Wassenaarse Slag Prins van Wiedlaan, Wassenaar	22/10/1996 02/11/1997
F 908.565	Grote Barmsijs M vg gecontroleerd	Wassenaarse Slag Duinen Castricum NH	06/12/1996 04/03/1997
F 724.662	Roodborsttapuit pul gecontroleerd (V N1)	Berkheide, Wassenaar Duinen Castricum NH	17/05/1996 26/04/1997
M 76.597	Fitis 1K gecontroleerd	Wassenaarse Slag A.W. Duinen, Zandvoort NH	04/07/1997 02/07/1997
F 149.117	Kleine Karekiet vg gecontroleerd	Blocq van Kuffeler FI. Oostvaardersdijk FI.	19/07/1989 15/07/1997 (2918 dagen)
F 402.329	Kleine Karekiet 1K gecontroleerd	Blocq van Kuffeler FI. Oostvaardersdijk FI.	18/07/1992 13/05/1997 (1760 dagen)
F 644.339	Rietgors M 1K gecontroleerd	Blocq van Kuffeler FI. Oostvaardersdijk	14/08/1994 23/09/1997
K 782.362	Visdief pul afgelezen met telescoop	Houtribsluizen, Lelystad FI. Oostvaardersplassen FI.	29/07/1984 27/08/1997 (4777 dagen)
K 768.809	Visdief pul gevangen	Houtribsluizen, Lelystad FI. Dakar, Rep. Senegal (4678 km)	10/07/1984 05/05/1997 (4682 dagen)

3390.160	Kokmeeuw pul afgelezen met telescoop	Houtribsluizen, Lelystad Fl. Viriat, Ain Frankrijk (702 km) (melding ontvangen 21/07/1997)	06/07/1989 29/02/1992
3470.667	Torenvalk pul gecontroleerd (M N1)	Panbos, Katwijk aan Zee Rotterdam Airport ZH	30/06/1994 30/05/1997
3470.671	Sperwer V 1K dood gevonden	Wassenaarse Slag Mork, Namdalseid, Nord-Trondelag Noorwegen (1393 km)	28/09/1994 27/04/1996
5280.405	Zwarte Kraai pul geschoten	Berkheide Wassenaar Langevelderslag, Noordwijk ZH	21/05/1993 06/06/1997

B Vogels door derden geringd en door ons teruggemeld

Copenhagen 9C.83929	Rietgors V 1K gecontroleerd	Han Velje, Jylland Denemarken Wassenaarse Slag (626 km)	22/08/1996 23/10/1996
Bruxelles 5849.683	Zwartkop V 1K gecontroleerd	Piringen, Limbourg België Wassenaarse Slag (170 km)	03/10/1996 02/05/1997
M 93.977	Tjiftjaf 1K gecontroleerd	Oostvaardersdijk Fl. Wassenaarse Slag	23/07/1997 29/09/1997
F 784.709	Sprinkhaanrietzanger gecontroleerd	1K Vinkenbaan Van Lennep, Haarlem NH Wassenaarse Slag	17/08/1997 21/08/1997
B 878.931	Keep V 1K gecontroleerd	Castricum NH Wassenaarse Slag	24/10/1996 11/01/1997
3541.293	Torenvalk pul gecontroleerd	Middenbeemster NH Wassenaarse Slag	03/07/1997 04/08/1997
1283.433	Sperwer pul gecontroleerd (M N1)	Duivenvoorde Wassenaar Wassenaarse Slag idem idem	27/06/1993 15/09/1995 11/04/1997 29/06/1997

C Eigen meldingen

In onderstaand overzicht treft u de resultaten van de eigen terugvangsten van de vier soorten waarvan wij daar de meeste exemplaren van vangen.

	aantal terugvangsten	1997 N1	1996 N1 1K	1995 N1 1K	1994 N1 1K	1993 N1 1K	eerder
Fitis	13	4	1 2	3 1	1	1	
Grasmus	23	3	4 3	3 7	1	1	1
Heggemus	8	2	2	3	1		
Kl.Karekiet	6	3		3			

Opvallend is dat ook dit jaar geen enkele Kleine Karekiet werd gecontroleerd die ter plaatse als eerstejaars werd geringd, hoewel toch ieder jaar eerstejaars Karekietjes worden geringd die

dermate onzelfstandig zijn dat ze zeker ter plaatse zijn grootgebracht. Of deze vogels zich elders vestigen weten we niet, maar zeker is wel dat de populatie van de Kleine Karekiet in onze poel zich uitsluitend kan handhaven dankzij aanvoer van buitenaf. Bij deze immigranten kan wel een zekere mate van plaatstrouw worden geconstateerd.

Het geringe aantal teruggevangen Fitissen van eerdere jaren stelt ons voor een raadsel. De broedvogelstand was niet lager dan anders en de vangresultaten over het geheel genomen zijn uitstekend.

De oudste Grasmus was een als eerstejaars geringde vogel van 21 juli 1991, die werd gecontroleerd op 25 april 1997. Andere aansprekende eigen terugvangsten zijn o.a.:

F 908.531	Zwartkop M 1K gecontroleerd	Wassenaarse Slag Wassenaarse Slag	1/12/1996 08/2/1997
-----------	--------------------------------	--------------------------------------	------------------------

Een vermetele overwinteraar in deze elfstedenwinter. Het wachten blijft op een voorjaarsterugmelding die duidelijkheid geeft over de herkomst van de overwinterende Zwartkoppen.

F 724.620	Witg. Blauwborst M N1 gecontroleerd idem	Wassenaarse Slag Wassenaarse Slag idem	09/4/1996 20/4/1997 02/7/1997
-----------	--	--	-------------------------------------

F 724.632	Witg. Blauwborst M N2 gecontroleerd	Wassenaarse Slag Wassenaarse Slag	18/4/1996 02/5/1997
-----------	--	--------------------------------------	------------------------

F 655.516	Tuinfluiters M N1 gecontroleerd idem	Wassenaarse Slag Wassenaarse Slag idem	04/5/1995 08/5/1997 16/6/1997
-----------	--	--	-------------------------------------

F 724.758	Tuinfluiters V N1 gecontroleerd idem	Wassenaarse Slag Wassenaarse Slag idem	22/6/1996 26/4/1997 12/6/1997
-----------	--	--	-------------------------------------

Het bovenstaande paar Tuinfluiters broedde vrijwel zeker succesvol aangezien op de plaats waar beide vogels meermalen werden teruggevangen ook een amper uitgevlogen jong werd gevangen. Wij zijn benieuwd of de bij de Kleine Karekiet gesignaleerde trend ook hier opgaat (zie ook bij de Blauwborst!).

Wij willen ook dit verslag niet afsluiten zonder een welgemeend woord van dank aan iedereen die ons op welke wijze dan ook behulpzaam is geweest bij onze werkzaamheden. Wij hopen de goede samenwerking ook in 1998 met allen voort te kunnen zetten.

Leiden, maart 1998

H.F.M. de Beer
M. Verrips